

OULU | *Kastellin lukio*

OPINTO-OPAS

2023–2024

LOPS2021

Sisällys

SISÄLLYS	1
REHTORIN TERVEHDYS	2
1 YHTEYSTIEDOT	2
2 KOULUN HENKILÖKUNTA	2
3 RYHMÄNOHJAAJAT JA KOTILUOKAT	3
4 OPISKELIJAKUNTA	3
4.1 OPISKELIJAKUNTA	3
5 KARTAT JA POISTUMISTIET	4
6 LUKION PELISÄÄNNÖT JA TIEDOTUSKANAVAT	6
7 LUKUVUODEN TYÖ- JA LOMA-AJAT	6
7.1 LUKUVUODEN 2023–2024 TYÖPÄIVÄT	6
7.2 OPPITUNTtien AJAT JA TUNTIKAAVIO	7
7.3 KALENTERI	7
8 LUKIO-OPISKELUUN LIITTYVIÄ KÄSITTEITÄ	8
9 OPISKELU	9
9.1 LUKION TUNTIJAKO (LOPS 2021).....	9
9.2 OPINTOTARJOTIN	9
9.3 OPINTO-OHJELMAN LAATIMINEN	10
9.4 OPINTOJEN SUORITTAMINEN	11
9.5 KASTEELLIN URHEILULUKION OPISKELIJAN OPINNOT	11
9.6 MUUALLA SUORITETUT OPINNOT	12
9.7 OPINTOJEN KESKEYTTÄMINEN JA LUKIOSTA EROAMINEN.....	14
10 ARVIOINTI	14
10.1 ARVIOINNIN TAVOITTEET JA TEHTÄVÄT LUKIOKOULUTUKSESSA.....	14
10.2 OPINTOJAKSON ARVIOINTI	15
10.2.1 <i>Numeroarvosanat ja suorituserkinnät</i>	15
10.2.2 <i>Itsenäisesti suoritettavat opinnot</i>	16
10.2.3 <i>Suullisen kielitaidon arviointi</i>	16
10.2.4 <i>Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa</i>	17
10.2.5 <i>Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksi lukeminen</i>	17
10.2.6 <i>Laaja-alaisen osaamisen arviointi</i>	18
10.3 OPPIMÄÄRÄN LAAJUUDEN VAIHTAMINEN.....	19
10.4 OPPIAINEEN OPPIMÄÄRÄN ARVIOINTI.....	19
10.5 LUKION OPPIMÄÄRÄN SUORITUS	20
10.6 MUUTOKSENHAKU ARVIOINTIA KOSKEVAAN PÄÄTÖKSEEN JA OPPIMÄÄRÄN SUORITTAMISEEN LIITTYVÄ OIKAISUVAATIMUS	21
10.7 TODISTUKSET JA NIIHIN MERKITTÄVÄT TIEDOT	21
10.8 ARVIOINTIIN LIITTYVÄT PAIKALLISESTI PÄÄTETTÄVÄT ASIAT	23
11 YLIOPPILASKIRJOITUKSET	24
11.1 RAKENNE	24
11.2 TUTKINNON SUORITTAMINEN	24
11.3 YLIOPPILASKIRJOITUSTEN KOEPÄIVÄT 2023–2024	25
12 OHJAUKSEN JÄRJESTÄMINEN	26
13 OPISKELUHUOLTO	28
14 LUKIO-OPISKELUN KUSTANNUKSET	29
14.1 KOULUMATKATUKI	29
14.2 OPINTOTUKI	30
14.3 YLEINEN ASUMISTUKI.....	31
15 LIITTEET	32

Rehtorin tervehdys

Hyvä kastellilainen. Tästä oppaasta löydät paljon hyödyllistä ja tarpeellista tietoa Kastellin lukiosta, lukio-opiskelusta, opiskelun suunnittelusta ja Kastellin lukion toimintaperiaatteista. Tutustu siis tähän oppaaseen huolella. Jos oppaan lukemisen jälkeenkin vielä joku asia jäi vaivaavaan tai epäselväksi, älä ujostele ottaa yhteyttä opettajaasi, ryhmänohjaajaasi, opinto-ohjaajiin tai rehtoreihin.

Kastellin lukiossa on opiskelijoita noin 900 ja henkilökuntaa noin 70. Kastellin lukio toimii Kastellin monitoimitalossa, jonka katon alla on lapsia, nuoria ja aikuisia päiväkodista aikuislukioon. Lukion tilat ovat kuitenkin omassa lohkossa, jossa voimme rakentaa yhteistä ja turvallista lukioarkea.

Kastellin monitoimitalon ja siis myös Kastellin lukion arvomaailman ytimenä ovat **yhteisöllisyys, turvallisuus, rohkeus ja kestävä kehitys**. Nämä arvot ohjaavat toimintaamme ja pyrimme siihen, että ne näkyisivät myös henkilökuntamme ja opiskelijoidemme toiminnassa ja käyttäytymisessä. *“Sapere aude”-Uskalla tietää*, on myös asenne, jonka haluaisimme kasvattaa opiskelijoillemme. Nykypäivän lukio on vaativa koulu. Lukio-opiskelu vaatii asennetta yrittää ja tehdä töitä yhdessä muiden kanssa. Näin toimimalla muovaamme samalla koulumme henkeä yhteisöllisempään suuntaan.

Mukavaa lukuvuotta 2023–2024 ja intoa opiskeluun!

1 YHTEYSTIEDOT

Kastellin lukio
Sairaalanrinne 5
90220 Oulu

www.ouka.fi/oulu/kastellin-lukio

Rehtori Jani Syrjälä

044 7039861

jani.syrjala@ouka.fi

Apulaisrehtori Henna Anunti

040 1835395

henna.anunti@ouka.fi

Opinto-ohjaajat

Mervi Tuomela

044 703 9844

mervi.tuomela@ouka.fi

Anu Törmi

044 7039864

anu.tormi@eduouka.fi

Marjo Puttonen

040 6241401

marjo.puttonen@eduouka.fi

Kanslian koulusihteerit

Minna Sipilä

050 3166623

kastellinlukio.kanslia@ouka.fi

minna.sipila@ouka.fi

Kati Järvitalo

050 3166640

kati.jarvitalo@ouka.fi

Erityisopettaja Jouko Lindberg

050 382 7350

Lukiokuraattori Majja Tarkiainen

044 703 9667

Lukiopsykologi Linnea Tyni

044 703 9667

Urheilulukio / Risto Keskitalo

044 703 9876

risto.keskitalo@eduouka.fi

Mikrotukihenkilö Anssi Ojakoski

044 703 1457

Terveystenhoitaja Laura Pikkarainen

044 703 4571

Virastomestari Jaakko Korkeaniemi

050 528 5975

Keittiötiimi

050 595 5204

Kastellin urheilulukio

Sairaalanrinne 5
90220 OULU

www.ouka.fi/oulu/osua

Urheilulukion valmennusvastaava Markku Ojala, 044 703 9877

Ouluseutu Urheiluakatemia koordinaattori Jukka Latva-Rasku, 050 383 8828

2 KOULUN HENKILÖKUNTA

Löytyy koulun kotisivuilta osoitteesta

[Henkilökunta - Kastellin lukio - Oulun kaupunki \(ouka.fi\)](#)

Opettajat ja valmentajat sähköposti:

etunimi.sukunimi@eduouka.fi

Lukion Wilma:

<https://ouka.inschool.fi>

3 RYHMÄNOHJAAJAT JA KOTILUOKAT

Löytyvät osoitteesta [Henkilökunta - Kastellin lukio - Oulun kaupunki \(ouka.fi\)](#)

4 OPISKELIJAKUNTA

4.1 Opiskelijakunta

Jokainen lukion opiskelija on opiskelijakunnan jäsen. Opiskelijakunnan velvollisuuksiin ja oikeuksiin kuuluu suunnitella ja edistää opiskelijoiden yhteistoimintaa ja koulutyötä.

Opiskelijoiden omaehtoinen toiminta voi monin tavoin rikastuttaa koko koulun elämää. Haastatteluiden perusteella hallitukseen valitut opiskelijat muodostavat hallituksen, joka käytännössä vastaa esimerkiksi erilaisten tapahtumien järjestämisestä.

Opiskelijakunta toimii yhteistyössä rehtorin ja opettajakunnan kanssa.
Opiskelijakunnan ohjaava opettaja: Riikka Koskenranta.

5 KARTAT JA POISTUMISTIET

Kastellin monitoimitalo
Sairaalanrinne 5
90220 Oulu

6 LUKION PELISÄÄNNÖT JA TIEDOTUSKANAVAT

1. Käyttäydy aina ystävällisesti ja kohteliaasti. Muista hyvät tavat!
2. Saavu oppitunneille, arviointiviikon tapahtumiin ja koulun tilaisuuksiin ajoissa.
3. Jätä kouluun tullessasi päällysvaatteet niille varattuun kaappiin.
4. Seuraa tiedotusta etenkin Wilmasta, kotisivuilta, info-tv:stä ja opinto-oppaasta ja käy jokaisessa ryhmänohjauksessa.
5. Ruokaile etuilematta ja muista hyvät tavat ja siisteys.
6. Huolehdi omalta osaltasi koulun ja sen ympäristön siisteydestä. Pysäköi pyörät, mopot ja autot niille varatuille paikoille.
7. Päihteiden käyttö on ehdottomasti kielletty koulussa sekä koulun järjestämissä tilaisuuksissa. Tupakkatuotteet on kielletty koulun alueella.

Opiskelija, joka häiritsee opetusta, käyttäytyy epäasiallisesti tai muuten rikkoo lukion järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, syyllistyy rikkomukseen. Tällöin koulun on ryhdyttävä lukiolain 26 § ja lukioasetuksen 12 § mukaisiin ojentamistoimiin, joita ovat kirjallinen varoitus tai opiskelijan erottaminen oppilaitoksesta enintään yhdeksi vuodeksi. ks. Opetushallitus: http://www.oph.fi/oppilashuollon_opas/saadokset/lukiolaki

SEURAA TIEDOTUSTA & PYSY KÄRRYILLÄ!

Isossa talossa jokaisen opiskelijan on kannettava itse vastuu siitä, että tieto kulkee. Kastellissa käytetään monia kanavia.

- **WILMA:** Lue säännöllisesti ensisijaista tiedotusvälinettämme! Ryhmänohjaajat, opettajat ja rehtorit viestittävät Wilman kautta opiskeluun liittyvistä aikatauluista ja kaikista muistakin ajankohtaisista asioista. Wilma on myös ilmoittautumisväline. Pidä myös itse yhteyttä opettajiin! Viestitä poissaoloistasi ja kysy, kun tulee kysyttävää.
- **KOTISIVUT:** www.ouka.fi/oulu/kastellin-lukio. Täällä jaetaan laajasti tietoa opiskelusta Kastellissa. **Seuraa etenkin ajankohtaisia tiedotuksia** (koulun tapahtumista, aikatauluista, arviointiviikoista, ylioppilaskirjoituksista yms. tärkeistä asioista).
- **ILMOITUSTAULUT:** Yläkerran ilmoitustaululla on tietoa mm. kursseista, liikuntakurssien suorittamisesta, oppilaskunnan toiminnasta ja tapahtumista. Alakerran ilmoitustaulu on yleisemmässä käytössä.
- Arviointiviikkojen aikana on **TIEDOTUSPISTE** lukion alakerran aulassa portaikon vieressä: aikataulut, luokkamutokset yms.
- **RYHMÄNOHJAUSTUOKIOT:** **Osallistu säännöllisesti** tuokioihin, jotka kuuluvat pakollisena osana jokaisen opiskelijan opinto-ohjelmaan (opinto-ohjaukseen). Laita ajankohdat kalentereista muistiin.
- **INFO-TV:** Inforuuduilla jaetaan päivittäistä ja viikoittaista tietoa.
- **OPINTO-OPAS:** Opiskelun tärkeä tietopaketti, joka julkaistaan pdf-versiona kotisivuilla lukuvuosittain.
- **OPPILASKUNTA** ja ryhmien luottamusoppilaat: Järjestävät tapahtumia ja tempauksia yhteisöllisyyden nimissä.
- **TUUTORIT:** Kakkosvuoden opiskelijat ohjaavat ja opastavat ykkösiä.
- **SÄHKÖPOSTI**
- Seuraa myös Kastellin lukion arkea Facebookissa ja Instagramissa: www.facebook.com/kastellinlukio, @kastellinlukio

7 LUKUVUODEN TYÖ- JA LOMA-AJAT

7.1 Lukuvuoden 2023–2024 työpäivät

Lukuvuoden 2023–2024 työpäivien määrä on 189.

Syyslukukausi 10.8.–22.12.2023

Kevätlukukausi 8.1.–1.6.2024

Lomat ja vapaapäivät

syysloma 23.10.–27.10.2023 (vko 43)

joululoma 23.12.2023–7.1.2024

itsenäisyyspäivä 6.12.2023

talviloma 4.3.–8.3.2024 (viikko 10)

pääsiäinen 29.3.–1.4.2024

vappu 1.5.2024

helatorstai 9.5.2024

Katso yksityiskohdat Kastellin lukion kalentereista.

7.2 Oppituntien ajat ja tuntikaavio

Oppituntien ajat

1. oppitunti klo 8.15–9.30
2. oppitunti klo 9.45–11.00
3. oppitunti klo 11.10–12.15, 11.10–12.25 tai 11.20–12.35 (klo 12.15–13.15 ruokatauko porrastetusti)
4. oppitunti klo 13.15–14.30
5. oppitunti klo 14.45–16.00

Ruokailu porrastetaan periodeittain. Ruokailun porrastuksesta ilmoitetaan jokaisen periodin alussa erikseen inforuuduilla ja koulun kotisivuilla.

Kastellin lukion tuntikaavio lv. 2023–2024

Klo	MA	TI	KE	TO	PE
8.15-9.30	1	8	8	8	4
9.45-11.00	2	5	4	6	5
11.15-12.30	3	7	3	1	7
12.30-13.15	RUOKAILU				
13.15-14.30	4	1	6	2	3
14.45-16.00	6	2	7	5	YS

7.3 Kalenteri

Kastellin lukion periodikohtaiset kalenterit löytyvät päivitettyinä kotisivuiltamme osoitteesta <https://www.ouka.fi/oulu/kastellin-lukio>. Sivuston vasemmassa laidassa **opiskelun tueksi** -osion alla on ajan tasalla oleva kalenteri, että muita opiskelijalle hyödyllisiä periodikohtaisia asioita ruokailun porrastuksesta lähtien.

8 LUKIO-OPISKELUUN LIITTYVIÄ KÄSITTEITÄ

Opinto-ohjelma

Jokainen opiskelija laatii oman lukio-opiskeluun koskevan kokonaissuunnitelman, opinto-ohjelman, jonka mukaisesti hän suorittaa lukio-opinnot. Opinto-ohjelmaa voidaan tarkistaa opintojen kuluessa. Muissa oppilaitoksissa ja ulkomailla suoritettuja kursseja voidaan hyväksyä lukion kursseiksi. Hyväksiluvun tekee rehtori.

Lukion aloittaville opiskelijoille koulu laatii valmiin lukujärjestyksen kolmeen ensimmäiseen periodiin, joiden aikana opiskelijoita ohjataan oman opintosuunnitelman laatimisessa koko lukuvuodeksi.

Periodit

Lukion lukuvuosi on jaettu viiteen periodiin. Jokaisella periodilla on oma lukujärjestyksensä, jolloin opiskelijan työmäärä vaihtelee hänen opinto-ohjelmansa mukaisesti. Jokainen periodi päättyy päättöviikkoon.

Opintotarjotin, opintojaksot ja moduulit

Opintotarjottimen perusteella opiskelija laatii itselleen sopivan opiskeluohjelman, jota hän toteuttaa ko. lukuvuonna. Opintotarjotin laaditaan kerralla koko lukuvuodeksi. Kunkin oppiaineen kokonaisoppimäärä on jaettu keskimäärin **18+3 oppituntia (75min) käsittäviksi opintojaksoiksi**. Opintojaksojen määrä vaihtelee oppiaineittain. Opiskelija voi tietyissä rajoissa itse päättää, mitä opintojaksoja hän kussakin periodissa opiskelee.

Opiskelija suorittaa opintojaksoja, jotka kootaan **moduuleista**. Yksi opintojakso voi sisältää moduuleja yhdestä tai useammasta oppiaineesta, ja näitä moduuleja voi olla yksi tai useampi. Moduulit voivat olla eri laajuisia. Pakolliset opinnot ovat 1–3 opintopisteen laajuisina moduuleina oppiaineesta riippuen.

Koko lukion oppimäärään sisältyy **vähintään 150 opintopistettä**. Opintojaksojen suorittamisen ylärajaa ei ole määrätty. Lukion opintojaksot koostuvat **pakollisista, syventävistä ja soveltavista** opinnoista.

Pakolliset opinnot

Kaikille yhteisiä opintojaksoja pitää opiskella 94–102 opintopistettä riippuen opinto-ohjelmasta.

Syventävät opinnot

Syventävät opinnot ovat pakollisiin opintoihin liittyviä valinnaisia opintoja. Valtakunnallisia syventäviä opintoja on opiskelijan sisällytettävä ohjelmaansa **vähintään 20** opintopistettä.

Soveltavat opinnot

Opinnot ovat koulukohtaisia ja valinnaisia ja sisältävät aineksia eri oppiaineista. Ne voivat olla menetelmäopintoja, muita koulukohtaisia opintoja tai muissa oppilaitoksissa suoritettuja opintoja.

Teemaopinnot

Opintojen keskeisenä tehtävänä on tarjota mahdollisuuksia usean eri oppiaineen tietojen ja taitojen soveltamiseen.

Arviointi

Päättöviikko

Pakolliset ja syventävät opinnot päättyvät pääsääntöisesti kirjalliseen ja/tai suulliseen arvioitavaan suoritukseen päättöviikkona periodin lopussa. Kun opettaja on arvioinut opinnot kokonaisuudessaan, arvosana tulee näkyviin Wilmaan.

Arvioitavien suoritusten palautus

Opettaja palauttaa mahdolliset paperiset arvioidut suoritukset erikseen ilmoitettavana aikana. Jos opiskelija ei hae koetta opettajalta, ryhmänohjaaja palauttaa suoritukset opiskelijalle seuraavassa ryhmätuokiossa. Sähköiset kokeet palautetaan sähköisesti.

Opiskelijan tulee säilyttää kaikki arviointiin vaikuttavat sähköiset ja paperiset suoritukset varmistaakseen arvioinnin siirtymisen todistukseen. Opiskelijan **tulee ladata** arvioidut sähköiset kokeet omalle koneelle.

Kooste kaikista suorituksista tarvitaan myös erityisjärjestelyhakemuksia varten.

Uusinta

Opiskelijalla, joka on saanut **hylätyn arvosanan** tai joka **hyväksyttävästä syystä** on ollut poissa kokeesta eikä hänen tietojaan ja taitojaan ole voitu arvioida, on oikeus osallistua **kerran uusintakokeeseen**.

Arvosanan korotus

Hyväksytyä arvosanaa voi yrittää korottaa **kerran korotuskokeessa**. Parempi arvosana jää voimaan. Korotuskoe järjestetään 2–3 kertaa lukuvuodessa.

Uusinta- ja korotuskoepäivämäärät ovat merkitty kalenteriin, joka löytyy Wilmasta sekä Kastellin lukion verkkosivuilta. **Uusintaan on ilmoittauduttava Wilman kautta annettuun päivään mennessä. Korotukseen ilmoittaudutaan ko. aineen opettajalle viikkoa ennen koetta.** Ilmoittautuminen on sitova. Esteestä on ilmoitettava etukäteen opettajalle.

Itsenäinen opiskelu

Lukion opintoja voi suorittaa myös itsenäisesti opiskellen.

Päätöarviointi

Päätöarviointi annetaan, kun opiskelija on suorittanut koko lukion oppimäärän.

9 OPISKELU

Lukioon hakeutuminen on vapaaehtoista, mutta vastuu valituista opinnoista merkitsee sitoutumista koulu yhteisön suoritus-, opiskelu- ja järjestys sääntöihin. Itsenäinen opiskelu ja tiedonhaku sekä laajojen kokonaisuuksien hallinta kuuluvat lukio-opiskeluun. Lukiolainen on vastuussa omasta opiskelustaan. Hyvä opiskelumotivaatio, kiinnostus opiskeltaviin aineisiin, luottamus omiin kykyihin ja säännöllinen opiskelu turvaavat opiskelijan menestymisen lukio-opinnoissa.

9.1 Lukion tuntijako (LOPS 2021)

		=Pakollinen	valinnainen valtakunnallinen	muu valinnainen														
Suomi	Al	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11						
		12	13	14	15	16	17	18	19									
	S2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11						
Puolaksi	B1	1	2	3	4	5	6	7										
		8	9	10														
Vieras kieli	A1	1	2	3	4	5	6	7	8									
		9	10	11														
	B2	1	2	3	4	5	6	7	8	9								
	B3	1	2	3	4	5	6	7	8	9								
Matematiikka	A	1	2	3	4	5	6	7	8	9								
		10	11	12	13	14	15	16	17	18	19							
Matematiikka	B	1	2	3	4	5	6	7	8	9								
		10	11	12	13													
Biologia		1	2	3	4	5	6											
		7	8	9														
Maantiede		1	2	3	4	5												
Fysiikka		1	2	3	4	5	6	7	8									
		9	10	11	12	13	14											
Kemia		1	2	3	4	5	6											
		7	8	9	10	11												
Filosofia		1	2	3	4													
		5																
Psykologia		1	2	3	4	5												
		6	7	8	9													
Historia		1	2	3	4	5	6											
		7	8	9	10	11												
Yhteiskuntaoppi		1	2	3	4	5	6	7										
Uskonto/ET		1	2	3	4	5	6	7										
Terveystieto		1	2	3	4													
Liikunta		1	2	3	4	5	6	7	8									
Musiikki		1	(2)	3	4													
		5	6	7	8	9	10	11										
Kuvataide		1	(2)	3	4													
		5	6	7	8	9	10											
Opinto-ohjaus		1	2	3	4													
Lukiodiplomit		KALO1	KALO2	KALO3	LALO4	MALO5	MALO6	TALO7	TELO8									
Urheilualmennus		1	2	3	4	5	6	7	8	9								
		10	11	12	13	14												
Tietotekniikka		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10							
ATK approbatur		1	2	3	4	5												
Unkari		1																
		1 op	2 op	3 op														

9.2 Opintotarjotin

Lukio-opiskeluun kuuluu opettajien ja opiskelijoiden yhteistyönä opiskelun suunnittelu, johon sisältyy opiskelutavan ja opiskelumenetelmän valinta, arviointiperiaatteiden selvittäminen ja kokeista sopiminen. Opiskelijan kannattaa osallistua aktiivisesti opiskelujensa suunnitteluun. Työjärjestys tehdään tuntikaavion ja opintotarjottimen avulla. Muiden Oulun lukioiden tuntikaaviosta lisää luvussa 9.6. *Muualla suoritettavat opinnot.*

Oppiaineiden lyhenteet:

ATK = TIETOTEKNIikka
 BI = BIOLOGIA
 ENA = ENGLANTI
 EAA= ESPANJA (alakoulussa alkanut)
 EAB3 = ESPANJA (lukiossa alkava)
 FI = FILOSOFIA
 FY = FYSIIKKA
 GE = MAANTIETIEDE
 HI = HISTORIA
 IT=ILMAISUTAITO
 KE=KEMIA

KU = KUVATAIDE
 MAA = PITKÄ MATEMATIIKKA
 MAB = LYHYT MATEMATIIKKA
 MU= MUSIIKKI
 PS = PSYKOLOGIA
 RAA = RANSKA (alakoulussa alkanut)
 RAB2 = RANSKA (yläkoulussa alkanut)
 RAB3 = RANSKA (lukiossa alkava)
 RUB1 = RUOTSI

SAA= SAKSA (alakoulussa alkanut)
 SAB2 = SAKSA (yläkoulussa alkanut)
 SAB3 = SAKSA (lukiossa alkava)
 TE = TERVEYSTIETO
 UE = USKONTO
 VEB3 = VENÄJÄ (lukiossa alkava)
 YH = YHTEISKUNTAOPPI
 ÄI = ÄIDINKIELI
 UNK= UNKARI

9.3 Opinto-ohjelman laatiminen

Lukioon tullessaan opiskelija laatii opinto-ohjelmansa koko lukio-opiskelun ajaksi.

Opinnot suoritetaan yleensä numerjärjestyksessä. Aineissa, joissa myöhemmän moduulin menestyksellinen opiskelu ei välttämättä edellytä aiemman moduulin suorittamista, voi opiskelija muuttaa moduulien suoritusjärjestystä. Moduulien suoritusjärjestyksen voi tarkistaa lukion opetussuunnitelmasta. Pidennetty opintosuunnitelma tehdään aina ohjatusti opinto-ohjaajan ja huoltajien kanssa yhteistyössä.

Ohjelmaa voidaan tarkistaa opiskelun edetessä. **Opinto-ohjelman muutoksista on aina sovittava opinto-ohjaajan kanssa**, ja asiasta on hyvä keskustella myös aineenopettajan ja ryhmänohjaajan kanssa. Oppiaineen tasoa vaihdettaessa on aina neuvoteltava sekä opinto-ohjaajan että aineenopettajan kanssa moduulien vastaavuuksista.

Opintopistekertymät periodeittain eripituisten opinto-ohjelmien mukaan

3 vuoden ohjelma	1. periodi	2. periodi	3. periodi	4. periodi	5. periodi
1. opiskeluvuosi	12	24	36	48	60
2. opiskeluvuosi	72	84	96	108	120
3. opiskeluvuosi	132	144	150		

3,5 vuoden ohjelma	1. periodi	2. periodi	3. periodi	4. periodi	5. periodi
1. opiskeluvuosi	10	20	30	40	50
2. opiskeluvuosi	60	70	80	90	100
3. opiskeluvuosi	110	120	130		140
4. opiskeluvuosi	150				

4 vuoden ohjelma	1. periodi	2. periodi	3. periodi	4. periodi	5. periodi
1. opiskeluvuosi	9	18	27	36	45
2. opiskeluvuosi	54	63	72	81	90
3. opiskeluvuosi	99	108	117		126
4. opiskeluvuosi	135	144	150		

9.4 Opintojen suorittaminen

Opiskelija voi suorittaa lukion oppimäärän ja ylioppilastutkinnon 2–4 vuodessa. Suurin osa opiskelijoista suorittaa lukion **kolmessa** vuodessa. Opinto-ohjelman pidentäminen on perusteltua, jos esimerkiksi terveydelliset syyt, ainevalintojen laajuus, harrastus tai opintomenestys sitä vaativat.

1. ja 2. vuoden opiskelijat suunnittelevat tulevan lukuvuoden opinto-ohjelman jo keväällä.

1. vuoden opiskelijat etenevät valmiin ohjelman mukaisesti kolme ensimmäistä periodia, jonka aikana laaditaan koko lopulukuvuoden opinto-ohjelma opinto-ohjaajan ja ryhmänohjaajan opastuksella.

Opinnot suoritetaan ensisijaisesti tuntityöskentelynä. Opintoja voi suorittaa myös itsenäisesti opiskellen ainekohtaisesti, mutta siitä on aina neuvoteltava opettajan kanssa. Opiskelija jättää perustellun hakemuksen opettajalle, jonka lausunnon jälkeen rehtori joko myöntää tai epää moduulin itsenäisen suorittamisen.

Opintosuorituksia voivat olla opettajan määräämät tehtävät esim. tutkielmat, raportit ja kirja-analyysit.

Jokaisen periodin lopussa on päättöviikko. Päättöviikkojen aikataulut näkyvät lukuvuosikalenterissa.

Tukiopetus on tarkoitettu lukuaineissa kaikille lukion opiskelijoille, jotka sairauden tai muun päteväen syyn vuoksi ovat **tilapäisesti** jääneet jälkeen aineen opiskelussa. **Tukiopetus tapahtuu opiskelijan omalla ajalla.** Tukiopetuksesta sovi- taan erikseen ao. opettajan kanssa.

Poissaolot ja myöhästyminen

Jos opiskelija on poissa koulusta sairauden tai jonkin äkillisen esteen vuoksi, hän esittää **luotettavan selvityksen** (esim. lääkärin tai terveydenhoitajan todistus, huoltajan allekirjoitus, huoltajan kuittaus Wilmaan) poissaolostaan aineenopettajille. Jos sairaus jatkuu pitempään, opiskelijaa/huoltajaa pyydetään ilmoittamaan asiasta ryhmänohjaajalle viimeistään **kolman- tena poissaolopäivänä.**

Jos poissaolon syy on etukäteen tiedossa, poissaoloon **on anottava lupa Wilman kautta.** Luvan myöntää viiteen päivään asti ryhmänohjaaja ja sitä pidempiin poissaoloihin rehtori.

Mikäli opettaja katsoo, että moduulin arvioinnin edellytykset eivät täyty, voi opettaja merkitä moduulin keskeytyneeksi, jolloin merkinnäksi tulee K. Keskeytynyt moduuli on suoritettava kokonaan uudelleen.

Oppitunneille, arviointitilaisuuksiin ja muihin koulun tilaisuuksiin saavutaan ajoissa. Esimerkiksi lomamatkat toivotaan ajoitettavan koulun loma-aikoihin.

9.5 Kastellin urheilulukion opiskelijan opinnot

Kastellin urheilulukiossa opiskelijan tulee suorittaa **vähintään 24 opintopistettä kaikille yhteisiä urheiluvalmennus- opintoja.** Urheiluvalmennuksen antamisesta vastaavat koulun omat päätoimiset valmentajat.

Opiskelijalle kertyy lukuvuodessa noin kahdeksan opintopistettä yhteisiä valmennusopintoja. Yhteisten valmennusmoduulien lisäksi opiskelijalla on mahdollisuus suorittaa 16 opintopistettä muuta valmennusta. Valmennusopintojaksot suori- tetaan koulun valmentajien johdolla koulun osoittamana aikana koulun osoittamissa harjoitustiloissa. Urheilulukion valmen- nus tapahtuu aamuisin, jonka jälkeen urheilulukiolainen osallistuu normaaliin kouluopetukseen lukujärjestyksen mukai- sesti. Arviointiviikoilla tapahtuvasta urheiluvalmennuksesta soviataan erikseen oman valmentajan kanssa.

Valtioneuvoston päätöksellä erityisen koulutustehtävän (Kastellin urheilulukio) mukaisia opintoja suorittava opiskelija, joka **suorittaa vähintään 24 opintopistettä opetussuunnitelmassa määriteltyjä erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja, on oikeutettu vähentämään pakollisten opintojen määrästä kuusitoista (16) opintopistettä.** Opiskelijan tulee kuitenkin suorittaa vähintään puolet lukion jokaisen pakollisen oppiaineen opintojaksoista. Ylioppilastutkintoon osal- listuminen edellyttää, että kokelas on opiskellut vähintään kirjoitusaineen pakolliset opintojaksot ja mielellään myös valta- kunnalliset syventävät moduulit, sillä ylioppilaskoe pohjautuu näihin kaikkiin. Erityisen koulutustehtävän mukaisten kurs- sien tulee olla muita kuin opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä pakollisia ja valtakunnallisia syventäviä moduuleja.

Urheiluvalmennuksen lisäksi urheilulukiolaiselle tulisi kertyä keskimäärin kahdeksan opintopistettä jokaista opis- keltavaa periodia kohti. Mikäli opiskelija ei pysy opintoaikataulussa, voidaan hänen osallistumisoikeutensa urheiluval- mennukseen evätä. Urheiluvalmentautumistauon aikana opiskelijan tulee saattaa opiskelupuutteen kuntoon. Kun opiskelija on saavuttanut opintotavoitteet, hän voi palata urheiluvalmennukseen mukaan.

Urheilulukiolaisen tulee osallistua koulun normaaliin opetukseen. **Opintojaksojen hyväksyttävä suorittaminen edellyttää opetukseen osallistumista.** Poissaolot tulee aina selvittää. Urheilijaopiskelija voi olla pois koulusta **maajoukkuepahtumien** vuoksi. Osallistuminen kyseisiin tapahtumiin edellyttää **kirjallista kutsua sekä poissaololuvan hakemista** kutsun perusteella joko ryhmänohjaajalta (poissaolo 1–5 pv) tai rehtorilta (5 pv pidemmät poissaolot). Maajoukkuepahtumiin osallistuminen luetaan hyväksi myös urheiluvalmennuksessa. Opiskelijan tulee tiedottaa koulun valmentajaa maajoukkuepahtumista sekä sairaudesta johtuvista poissaolosta. Mikäli valmentaja ei tiedä poissaolon syytä, se katsotaan aiheettomaksi poissaoloksi. Opiskelija voi olla pois koulusta myös omien **harjoitusleirien** vuoksi, mikäli harjoitusolosuhteet vaativat poissaoloa. **Opiskelija voi olla yhdessä jaksossa maksimissaan kaksi viikkoa leirillä. Tätä pitemmät ajat vaativat opintosuunnitelman uudistamista opinto-ohjaajan kanssa.** Leirien aikainen opiskelu tulee suunnitella yhdessä opettajien ja valmentajien kanssa etukäteen. Ylimääräiset poissaolot korvataan sopimalla opettajan kanssa lisätehtävistä heti opintojakson alussa. Myös harjoitusleirejä varten tulee poissaoloa anoa joko ryhmänohjaajalta (alle viikko) tai rehtorilta (viikkoa pitemmät poissaolot).

Urheilulukiolainen osallistuu ryhmänohjaukseen ja koulun muihin yhteisiin tilaisuuksiin. Lukiolaisen tulee osallistua tunneille siten, että hän on paikalla koko oppitunnin ajan. **Mikäli urheilulukiolainen tarvitsee lääkärin tai fysioterapeutin palveluja, hän voi käyttää tähän kouluaikaa, jos koulun valmennusajat eivät tähän sovellu.** Mikäli urheilijalla on vamma, joka estää normaalin kouluharjoittelun, tulee hänen osallistua aamuharjoituksiin suorittamalla kuntouttavaa harjoittelua tai lääkärin tai fysioterapeutin osoittamaa kuntoutusohjelmaa.

Kastellin lukiossa psyykinen valmennus on osa koulun päivittäistä valmennustoimintaa, mikä tarkoittaa jatkuvaa vuorovaikutusta urheilijoiden ja valmentajien välillä. Tämän lisäksi urheilijaopiskelijoiden henkisten ominaisuuksien kehittämiseen sekä urheiluun ja elämäntilanteeseen liittyvien kysymyksen ratkaisemiseen voi saada henkilökohtaista ohjausta.

Urheilulukioon kuuluvan opiskelijan **tulee osallistua lajinsa kilpailutoimintaan sekä mahdollisuuksien mukaan Oulun kaupungin tai Koululiikuntaliiton järjestämiin kilpailuihin.** Urheilijaopiskelija on velvollinen osallistumaan koulun järjestämään dopingvalistukseen. Urheilulukiossa opiskelu edellyttää pidättäytymistä dopingaineista. Opiskelija ei saa myöskään käyttää kouluaikana mitään tupakkatuotteita tai päihteitä.

Kastellin urheilulukion opiskelija ja hänen huoltajansa allekirjoittavat ensimmäisen lukukauden aluksi **sitoumuksen**, jossa he vahvistavat hyväksyvänsä urheilulukion toimintatavat. Sitoumuksen sisältö on yhteneväinen tämän ohjeen kanssa.

9.6 Muualla suoritettut opinnot

Oulun kaupungin päivälukioiden välinen yhteistyö

Kastellin lukion opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa vaihtoperiodeja myös muissa Oulun kaupungin lukiossa. Periodien aikana suoritettut opinnot hyväksytään osaksi opiskelijan oppimäärää. Toisessa lukiossa suoritettavista periodeista on aina sovittava etukäteen **opinto-ohjaajan ja ryhmänohjaajan** kanssa.

Kukin lukio asettaa järjestämilleen opintojaksoille osallistujamäärärajan sen mukaan, mitä opetusjärjestelyt edellyttävät. Pääsääntöisesti mukaan otetaan **korkeintaan 36 opiskelijaa**. Jos jollekin opintojaksolle on halukkaita opiskelijoita enemmän kuin voidaan ottaa, ovat etusijalla kunkin lukion omat opiskelijat.

Opiskelijalla ei ole oikeutta suorittaa itsenäisesti opetukseen osallistumatta kumppanuuslukiossa sellaista opintojaksoja, jonka hän voi lukuvuoden aikana suorittaa kotilukiossaan joko opetukseen osallistumalla tai itsenäisesti opetukseen osallistumatta.

Yhteisesti järjestettävien opintojaksojen osalta opiskelijoille tiedotetaan, mikä lukio tai oppilaitos opetuksen toteuttaa ja miten opetus toteutetaan. Yhteisesti pyritään järjestämään sellaisia opintojaksoja, joiden opiskelijamäärät jäävät yhdessä lukiossa liian pieniksi. Tällaisia voivat olla esimerkiksi

- joidenkin vieraiden kielten opintojaksot
- elämäntutkimustiedon opintojaksot sekä
- koulukohtaiset opintojaksot

Erityistehtävän saaneiden lukioiden (Kastellin urheilulukio, Madetojan musiikkilukio, Oulun Lyseon lukion IB-ohjelma) erityisohjelmaan kuuluvat opintojaksot eivät pääsääntöisesti ole avoimia muiden lukioiden opiskelijoille.

Oulun kaupungin päivälukioiden tuntikaavio:

	MA	TI	KE	TO	PE
8.15-9.30	1	5	3	8	4
9.45-11.00	2	6	4	7	5
11.XX-12.XX	3	7	5	1	6
13.15-14.30	4	1	6	2	7
14.45-16.00	8	2	8	3	YS

Kastellin lukiossa koodit 1, 2 ja 4 ovat samoissa paikoissa lukujärjestyksessä.

Opintoihin ilmoittautuminen

Kumppanuuslukion opintojaksoille ilmoittaudutaan samoin kuin kotilukionkin kursseille: opiskelija valitsee itselleen opinnot Wilma-käyttöliittymässä avoimena olevasta kumppanuuslukion opintotarjottimesta. Ilmoittautuminen tulee tehdä viimeistään kolme (3) työpäivää ennen periodin alkua. Tämän jälkeen opetukseen voi osallistua vain pyytämällä siihen erikseen lupa opettajalta.

Opintovalintoja ennen tai niiden teon yhteydessä opiskelijan tulee ilmoittaa omalle ryhmänohjaajalleen ja opinto-ohjaajalleen, mitä opintoja hän muualla suorittaa.

Vaihtoperiodi

Opiskelijoilla on mahdollisuus **opinto-ohjaajan kanssa keskusteltuaan** siirtyä opiskelemaan toiseen lukioon kokonaisen periodin ajaksi. Opiskelijalla voi lukioaikana olla korkeintaan kolme kumppanuuslukioissa suoritettua vaihtoperiodia. Vaihtoperiodin opintoja ja niiden aikana kumppanuuslukion opintojaksoille osallistumista koskevat samat ohjeet ja säännöt kuin yksittäisille opintojaksoille osallistumistakin.

Vaihtoperiodista on aina ehdottomasti hyvissä ajoin informoitava Wilman kautta ryhmänohjaajaa.

Osallisuusopintojaksot

Tavoitteet ja sisällöt tulevat lukiokoulutuksen yleisistä tavoitteista ja opetussuunnitelman perusteiden aihekokonaisuuksista. Aihekokonaisuuksien tavoitteena on, että

- opiskelija ymmärtää asioiden välisiä yhteyksiä
- saa mahdollisuuksia osaamisen jakamiseen ja luovaan ongelmanratkaisuun
- rohkaistuu toimimaan hyvän tulevaisuuden puolesta.

Opiskelija voi lukioaikanaan suorittaa enintään viisi osallisuusopintojaksoa. Kunkin osallisuusopintojakson tulee täyttää ainakin osa opintojakson tavoitteista. Keskeisissä sisällöissä on kaksi vaihtoehtoista ja yksi pakollinen osa. Opiskelijalle voidaan osoittaa opettaja, joka valvoo ja ohjaa osallisuusopintojakson suorittamista. Hyväksytystä periodista opiskelija saa suoritusmerkinnän.

Tavoitteena on, että opiskelija

- oppii edistämään yhdessä muiden kanssa ihmisoikeuksia, demokratiaa, tasa-arvoa ja kestäväää kehitystä
- kasvaa osallistuvaksi, vastuuta kantavaksi ja kriittiseksi kansalaiseksi
- rohkaistuu toimimaan aktiivisesti opiskeluyhteisössä ja yhteiskunnassa paikallisesti, kansallisesti tai kansainvälisesti
- tutustuu yhteiskunnan erilaisiin osallistumisjärjestelmiin sekä tuntee niiden toimintatapoja

Keskeiset sisällöt

- osallistuminen opiskeluyhteisön, julkisen päätöksenteko- tai valmistelu-elimen tai kansalaisjärjestön toimintaan (kuten lukion oppilaskunta, Oulun nuorten edustajisto, Oulun alueelliset vaikuttajaryhmät) *tai*
- vapaaehtoistyö yleishyödyllisessä yhteisössä, julkisyhteisössä tai muussa järjestäytyneessä yhdistystoiminnassa sekä
- opintokokonaisuuden tavoitteiden toteutumista, omaa toimintaa sekä työskentelyyn käytettyä aikaa dokumentoivan tekstin tai tallenteen tuottaminen (esimerkiksi video, työpäiväkirja, blogi)

Aikuislukio, eLukio ja virtuaalilukio

Päivälukion opiskelija voi suorittaa opintoja myös aikuislukiossa tai virtuaalilukiossa. Virtuaalilukiosta saat lisätietoa opoilta ja opettajilta. Aikuislukion opintosuoritukset hyväksytään sellaisenaan päivälukion opinnoiksi. Aikuislukion **opintojaksojen vastaavuudet on aina tarkistettava** (ks. Oulun aikuislukion www-sivut). Opintoihin ilmoittaudutaan Wilman kautta.

Oulun aikuislukiossa päivittäisen työjärjestyksen pohjana on erilainen tuntikaavio.

Opinnot muissa oppilaitoksissa

Opiskelijoilla on mahdollisuus valita opintoja myös muista oppilaitoksista, mutta osaamisen tunnustaminen on selvítettävä ennen opintojen aloittamista.

9.7 Opintojen keskeyttäminen ja lukiosta eroaminen

Opintojen keskeyttäminen

Oppivelvollisella on oikeus keskeyttää oppivelvollisuuden suorittaminen määräajaksi:

- 1) oppivelvollisuuden suorittamisen estävän pitkäaikaisen sairauden tai vamman vuoksi;
- 2) äitiys-, isyys- tai vanhempainvapaan ajaksi;
- 3) vähintään kuukauden kestävä tilapäisen ulkomailta oleskelun ajaksi, jos oppivelvollinen osallistuu oppivelvollisuuden suorittamista vastaavaan koulutukseen ulkomailta tai hänen muutoin voidaan katsoa suorittavan oppivelvollisuutta ulkomailta oleskelun aikana;
- 4) oppivelvollisuuden suorittamisen estävän elämäntilanteeseen liittyvän muun painavan syyn vuoksi.

Oppivelvollisella on oikeus keskeyttää oppivelvollisuuden suorittaminen toistaiseksi, jos oppivelvollisuuden suorittamisen estävä sairaus tai vamma on luonteeltaan pysyvä.

Päätös oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämisestä tehdään hakemuksesta. Ennen päätöksen tekemistä tulee selvittää, onko oppivelvollisuuden suorittaminen mahdollista yksilöllisten valintojen, yksilöllistämisen, välttämättömien tukitoimien tai kohtuullisten mukautusten avulla.

Lukiosta eroaminen

Lukiosta eroaminen edellyttää ilmoitusta lukiosta eroamiseksi. Tähän tarkoitettu lomake löytyy osoitteesta <https://www.ouka.fi/oulu/koulutus-ja-opiskelu/lomakkeet>. Ennen oppivelvollisen eronneeksi katsomista koskevan päätöksen tekemistä koulutuksen järjestäjän on selvítettävä, onko oppivelvollinen aloittanut uudet opinnot. Jos oppivelvollinen ei ole aloittanut uusia opintoja, koulutuksen järjestäjän on ilmoitettava oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttäneen oppivelvollisen yksilöinti- ja yhteystiedot oppivelvollisen asuinkunnalle sekä ilmoitettava oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämisestä huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

10 ARVIOINTI

Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi

10.1 Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti. Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Opiskelijalle on lukio-opintojen aikana annettava mahdollisuus itsearviointiin.

Arviointi on aina sidoksissa tavoitteisiin ja kulloiseenkin tilanteeseen. Lukiokoulutuksessa arvioinnilla on kaksi keskeistä tehtävää:

1. Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa opintojakson aikana annettava palaute, formatiivinen arviointi. Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.
2. Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen. Tätä tehtävää toteuttaa osaamisen ja opitun arviointi, summatiivinen arviointi. Osaamisen arviointi perustuu todennettuun näyttöön siitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opintojaksolle asetetut tavoitteet. Opintojakson arvosana määräytyy oppiaineen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltyjen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan.

Sekä formatiiviseen että summatiiviseen arviointiin kuuluu opiskelijan työskentelyn arviointi, joka perustuu oppiaineissa määriteltyihin työskentelyn tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen.

Arvioinnin tulee olla monipuolista ja tarkoituksenmukaisin menetelmin toteutettua. Opiskelijalla on oltava opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia, tilaisuuksia ja tapoja osoittaa oppimistaan ja osaamistaan. Arvioinnilla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle opintojakson alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja tuetaan heidän opintojensa suunnittelua. Opiskelijan tulee saada tietää, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen edistymistään arvioidaan. Arviointiperusteilla parannetaan arvioinnin läpinäkyvyyttä.

Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät kiteytyvät lukion arviointikulttuurissa, joka on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Arviointikulttuurilla tarkoitetaan niitä arvoja, normeja ja käytänteitä, joita sovelletaan yhteisessä arviointityöskentelyssä. Arviointikulttuurin näkyväksi tekeminen ja kehittäminen edellyttävät, että lukiossa on kirjattu yhtenäisiä arviointiin liittyviä periaatteita ja käytänteitä, joiden toteutumista seurataan.

Oulun kaupungin lukioissa opiskelijoiden kanssa keskustellaan jokaisen opintojakson alussa arvioinnin perusteista ja tavoista, joilla arviointi opintojakson aikana toteutetaan. Arvioinnin perusteet ja arviointitavat kuvataan opiskelijoille jaettavaan opintojakson työsuunnitelmaan. Opintojakson lopussa opiskelijalla on itsearviointin osana mahdollisuus eritellä, miten opintojakson aikainen arviointi on tukenut ja ohjannut hänen oppimistaan ja miten hän on mielestään saavuttanut osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet.

10.2 Opintojakson arviointi

Oulun kaupungin lukioissa arviointi on monipuolista ja kannustavaa. Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Kirjallinen koe on korkeintaan yksi osa arviointia. Opintojaksoilla tehtävien töiden ja tutkimusten tehtävänannot ja arviointikriteerit tulee suhteuttaa opintojakson laajuuteen ja opiskelijan kokonaistyömäärään.

Opiskelija saa palautetta sekä opintojakson aikana että sen lopussa. Palaute voi olla sekä suullista että kirjallista. Opintojakson aikainen palaute annetaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää työskentelyään ja saavuttaa opintojakson tavoitteet. Opintojakson lopussa annettu arviointi kuvaa, kuinka hyvin ja missä määrin tavoitteet on saavutettu.

Arviointi on Oulun lukioissa monipuolista, rakentavaa ja kannustaa opiskelijoita oppimiseen ja ponnistelemaan omista lähtökohdistaan parempaan. Opiskelijoita tulee kohdella tasavertaisesti: arviointi kohdistuu tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Oppimisen tuen tarpeet huomioidaan arvioinnin toteuttamistavoissa mahdollisuuksien mukaan siten kuin ne on kirjattu opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan.

Arvioinnin tavoite on tukea opiskelijan oppimista. Riippuen oppiaineen luonteesta arvioitavat suoritukset voivat olla muuta kuin kirjallisia kokeita.

Numeroarviointi on vain yksi arvioinnin muodoista.

10.2.1 Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät

Numeroin annettavassa arvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4. Opintojakso tai oppiaine, jota ei arvostella numeroin, arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Oulun kaupungin lukioissa kesken olevan opintojakson opinnot merkitään keskeneräisen oppiaineen osalta täydennettäväksi (T = täydennettävä) ja lisätietoihin kirjataan, mitä suorituksia tai näyttöjä puuttuu. Opintojakson täydentäminen tai hylätyn arvosanan korottaminen (arvosana 4 tai H = hylätty) on suoritettava viimeistään opintojakson päättymistä seuraavan periodin loppuun mennessä. Tämän jälkeen opintojakso katsotaan keskeytetyksi (K = keskeytetty) ja suoritetaan joko

osallistumalla uudestaan opetukseen tai sopimalla vaihtoehtoinen suoritus tapa huomioiden opiskelijan aiemmin osoittama osaaminen.

Mikäli opiskelija on suorittanut opintojakson hyväksytysti mutta haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, hänelle annetaan opintojakson päättymistä seuraavan lukukauden loppuun mennessä mahdollisuus osoittaa osaamistaan opintojakson keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Tämä voidaan toteuttaa joko erillisenä opettajan toteuttamana kuulusteluna tai muutoin sovittavana suorituksena. Mikäli opiskelija ei saa korotettua opintojakson arvosanaa, jää aiempi arvosana voimaan. Opiskelijalla on kuitenkin mahdollisuus myös suorittaa opintojakso kokonaan uudestaan osallistumalla opetukseen.

Oulun kaupungin lukioissa paikalliset valinnaiset opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty). Jos opintojakson suorittamisen edellytykset eivät täyty edes arvosanalla 4, opintojakso katsotaan keskeytyneeksi (K).

10.2.2 Itsenäisesti suoritettavat opinnot

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään opinnoista, jotka voidaan edellyttää itsenäisesti opiskeltaviksi tai joita toisaalta ei voi itsenäisesti suorittaa. Itsenäisesti opiskellun opintojakson opinnoista edellytetään hyväksyty arvosana.

Jos opiskelija opiskelee opintojakson kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laajasti ja monipuolisesti.

Koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa voidaan määritellä, mitkä opintojaksot edellytetään itsenäisesti opiskeltaviksi tai joita ei voida itsenäisesti suorittaa. Opiskelija ja opettaja sopivat itsenäisesti suoritettavan opintojakson työtavoista ja arviointitavoista, joilla opintojakson sisällöt ja tavoitteet saavutetaan. Arvioinnin tulee olla riittävän monipuolista, ja se voi sisältää myös yhteisöllisiä työtapoja. Itsenäisesti opiskellun opintojakson opinnoista edellytetään hyväksyty arvosana.

KASTELLIN LUKIOSSA opiskelijalle voidaan hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintojakso tai sen osa itsenäisesti opiskellen. Suoritusperiaatteet ja opintojaksokohtaiset suositukset käyvät ilmi opintojaksokohtaisista opetussuunnitelmista. Opiskelijoille voidaan suositella jonkin soveltuvan opintojakson suorittamista itsenäisesti esimerkiksi e-lukiossa/virtuaalilukiossa.

10.2.3 Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella.

Toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen käytöstä tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä määrätään erikseen kyseisiä oppiaineita koskevissa luvuissa lukion opetussuunnitelman perusteissa. Todistus valinnaisiin opintoihin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

10.2.4 Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa

Nuorille tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvia opintoja järjestettäessä koulutuksen järjestäjän tulee olla yhteistyössä opiskelijoiden huoltajien kanssa. Huoltajille on annettava riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. Koulutuksen järjestäjän tulee määräjain selvittää opiskelijoiden huoltajien näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta.

Opetus- ja ohjaushenkilöstön tulee seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Opintojen etenemiseen liittyvistä käytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Sen varmistamiseksi, että huoltajat saavat tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, lukio voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta todistuksiin tai tiedotteisiin, jos opiskelija ei ole täysi-ikäinen. Huoltajille annetaan tunnukset Wilma-järjestelmään, jossa heillä on mahdollisuus seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa voidaan päättää muista käytännöistä opinnoissa edistymisen seurannan ja huoltajien tiedottamisen suhteen.

10.2.5 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksi lukeminen

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava toisessa [lukio]lain mukaista koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritettut 11 §:ssä tarkoitetut opinnot hyväksi lukemalla ne osaksi lukiokoulutuksen oppimäärää. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 37 ja 38 §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettyä ennen opintojen tai hyväksi luettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä osaamisen tunnustamisesta ja sitä koskevasta menettelystä.

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija osoittaa lukion rehtorille hakemuksen muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamiseksi. Opiskelijan tulee esittää luotettava selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Tunnustamista varten lukio voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöään suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Lukion rehtorin tulee varmistaa, että muualla suoritettujen opintojen sisällöt ja laajuus tai muutoin hankittu osaaminen vastaavat lukio-opetuksen tavoitteita. Opiskelijalle annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi vahvistamalla ne osaksi lukion oppimäärää. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitaviin opintoihin, tulee opinnoista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan edellyttää opiskelijalta lisänäyttöä. Muualla hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään, kuten lukion opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisessa opetussuunnitelmassa opintojaksojen ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamassa arvioinnissa. Jos kyseessä ovat paikallisessa opetussuunnitelmassa numeroin arvioitavat opinnot, arvosanat muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	lukioasteikko	asteikko 1–3
1 (tyydyttävä)	5 (välttävä)	1
2 (tyydyttävä)	6 (kohtalainen)	1
3 (hyvä)	7 (tyydyttävä)	2
4 (hyvä)	8 (hyvä)	2
5 (kiitettävä)	9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)	3

Tapauksissa, joissa lukio ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritettavat opinnot vastaavat, ylempää vai alempaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi. Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritetuissa opinnoissa.

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Pitkän oppimäärän opintojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyen oppimäärän opintojen arvosanoiksi, jollei opiskelija anna korkeampaan arvosanaan oikeuttavaa lisänäyttöä. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytysti suoritettavat opinnot tai opintojen osat voivat olla lyhyen oppimäärän valinnaisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Opiskelijan siirtyessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pidempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös jo suoritettujen opintojen arvosanat harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (jäljempänä S2/SV2-oppimäärä), häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä S2/SV2-oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan S2/SV2-oppimäärän opintojaksoista. Suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppiaineen mukaisesti suoritettavat opinnot luetaan hyväksi täysimääräisesti S2/SV2-oppimäärän opintoihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy S2/SV2-opintojen arvosanaksi. S2/SV2-opinnot korvaavat suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppiaineen opinnot siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppiaineen oppimäärästä, mutta ei molemmista.

10.2.6 Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Osa-alueet ovat 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu kaikissa oppiaineissa, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueet sisältyvät oppiaineen opintoihin. Ne on otettu huomioon myös oppiaineiden tavoitteissa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja osa-alueita toteutetaan eri opintojaksoissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

10.3 Oppimäärän laajuuden vaihtaminen

Kun matematiikan oppimäärää vaihdetaan pitkästä lyhyeen, suoritettuja opintoja luetaan hyväksi seuraavalla tavalla:

Pitkän oppimäärän moduuli	Lyhyen oppimäärän moduuli
MAA2	MAB2
MAA3	MAB3
MAA6	MAB8
MAA8	MAB5
MAA9	MAB7

Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytysti suoritettut opinnot tai vaihdon yhteydessä moduuleista yli jääviä opintopisteitä vastaavat hyväksytysti suoritettut osaopinnot voivat olla lyhyen oppimäärän muita valinnaisia tai temaattisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelijan siirryessä pitkästä oppimäärästä lyhyeen oppimäärään tulee opiskelijalle hänen niin halutessa järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi.

Kun opiskelija siirtyy lyhyestä oppimäärästä pitkään oppimäärään, häneltä voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Vaihdon yhteydessä moduuleista puuttumaan jäävät opintopisteet tulee suorittaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän moduuleja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset moduulit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän muiksi valinnaisiksi tai temaattisiksi opinnoiksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

10.4 Oppiaineen oppimäärän arviointi

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti opiskelemista opinnoista. Opiskelijan opintosuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tarkoituksemukaisiin ja tavoitteellisiin opintojaksojen valintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on kuvattu lukion opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen moduuli luetaan opiskelijan valitsemaan matematiikan oppimäärään. Jälkikäteen ei voi poistaa opiskelijan opiskelemia pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muiden valinnaisien opintojen ja temaattisten opintojen mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niistä luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Saadakseen oppiaineen oppimäärän hyväksytysti suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti. Hylättyjä arvosanoja saa olla pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valinnaisia opintoja,

joista voi olla hylättyjä opintoja enintään

2–5 opintopistettä
6–11 opintopistettä
12–17 opintopistettä
18 opintopistettä tai enemmän

0 opintopistettä
2 opintopistettä
4 opintopistettä
6 opintopistettä

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona.

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin opintojaksojen arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Lisäksi arvosanaa voidaan korottaa, jos opiskelijan arvioinnista vastaavat päättävät, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat hänen antamiensa näyttöjen perusteella oppiaineen päättövaiheessa opintojaksojen arvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimääristä annetaan lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukainen numeroarvosana. Opinto-ohjauksesta annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain kaksi opintopistettä, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää korkeintaan neljä opintopistettä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukion tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

10.5 Lukion oppimäärän suoritus

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä (Lukiolaki 714/2018, 10 § 3 mom.).

Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opintoja, matemaattisluonnontieteellisiä opintoja, humanistisyhteiskunnallisia ja uskonnon tai elämäntutkimustiedon opintoja ja taito- ja taideaineiden opintoja (oppiaineryhmät) sekä opinto-ohjausta. – – Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää myös eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista ja harrastuneisuutta osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi). (Lukiolaki 714/2018, 11 § 1 ja 2 mom.)

Lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimääriin sisältyy [valtioneuvoston] asetuksen liitteen 1–3 mukaisesti pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimääriin voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 12 §.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suoritetuksi, kun oppimäärään kuuluvat opinnot on suoritettu siten kuin 11 §:n 4 momentissa tarkoitetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ottaen lisäksi huomioon mahdollinen 6 §:ssä tarkoitettu erityinen koulutustehtävä tai 18 §:ssä tarkoitettu kokeilulupa. (Lukiolaki 714/2018, 36 § 1 mom.)

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukio-opintojen vähimmäismäärä 150 opintopistettä täyttyy. Lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opiskelijan opiskelu voidaan opiskelijan hakemuksesta tai suostumuksella järjestää osittain toisin kuin [lukio]laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:

1. opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan lukiokoulutuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;
2. lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta;
3. se on perusteltua opiskelijan sairauteen, vammaan tai muuhun terveydentilaan liittyvistä syistä. (Lukiolaki 714/2018, 29 §.)

Jos opiskelijan opiskelu järjestetään toisin kuin lainsäädännön nojalla määrätään, säädetyn opintopisteiden vähimmäismäärän 150 on joka tapauksessa täyttyvä.

10.6 Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta.

[Lukio]laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:

1. opiskelijaksi ottamista
2. 23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisäajan myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä
3. suoritettujen opintojen hyväksi lukemista
4. opiskelun poikkeavaa järjestämistä
5. oikeutta saada uskonnon tai elämäkatsomustiedon opetusta. (Lukiolaki 714/2018, 49 §.)

[Lukiolain] 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. (Lukiolaki 714/2018, 50 § 2 mom.)

Jollei [lukio]laissa toisin säädetä, hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. (Lukiolaki 714/2018, 52 §.)

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla. (Lukiolaki 714/2018, 54 § 2 mom.)

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto. (Lukiolaki 714/2018, 55 §.)

10.7 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiossa käytetään seuraavia todistuksia:

1. Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lisäksi päättötodistuksen liitteenä annetaan erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta.
2. Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.
3. Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

1. todistuksen nimi
2. koulutuksen järjestäjän nimi
3. opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
4. oppilaitoksen nimi
5. opiskelijan nimi ja henkilötunnus
6. suoritettut opinnot
7. paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus
8. arvosana-asteikko
9. selvitys kielten oppimäärästä

S2/SV2 = äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

10. merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukainen.

Lukion päättötodistukseen merkitään: "Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaa-
miskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä."

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa merkinnällä "uskonto/elämäkatsomustieto" erittele-
mättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa Äidinkieli ja kirjallisuus -kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet,
niissä suoritettujen opintopisteiden määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi kiitettävä
9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu S).

Temaattiset opinnot merkitään suoritusmerkinnällä. Temaattisten opintojen opintojaksojen nimet eritellään liitteeseen.

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta Lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään
päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten suoritettut
lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely temaattisista opinnoista ja sellaisista muista lukion oppimäärään
kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän opinnoista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielillä,
tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet, niissä suoritettut opinnot ja opintopistemäärät sekä muut opiskelijan suorit-
tamat lukio-opinnot ja niistä saadut arvosanat joko numeroina tai suoritusmerkintänä (S = suoritettu, H = hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritettut opinnot ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muul-
lakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittamien opintojen määrä opintopisteinä. Kokonaismäärään lasketaan hylättyjä
opintoja vain pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa.

Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

1. todistuksen nimi
2. koulutuksen järjestäjän nimi
3. opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
4. oppilaitoksen nimi
5. opiskelijan nimi ja henkilötunnus
6. kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä sekä kokeesta saatu arvosana
7. paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus
8. arvosana-asteikko.

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään Lisätietoja-kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

1. todistuksen nimi
2. koulutuksen järjestäjän nimi
3. opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
4. oppilaitoksen nimi
5. opiskelijan nimi ja henkilötunnus
6. oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse
7. arvosana
8. lukiodiplomiaineessa suoritettujen opintojen opintopisteiden määrä mukaan lukien lukiodiplomiopintojakso
9. paikkakunta, todistuksen päivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus
10. arvosana-asteikko.

10.8 Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arviointiluvun perusteella keskeiset paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävät asiat ovat seuraavat:

1. opintojaksoittain päätettävät asiat: opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi
2. oppilaitoksen arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet
3. arvioinnin toteuttaminen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytänteet
4. arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen
5. kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt
6. hyväksytyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä
7. opinnot, jotka on mahdollista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti
8. opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely
9. todistusten ulkoasu.

11 YLIOPPILASKIRJOITUKSET

11.1 Rakenne

Ylioppilastutkinto suoritetaan lukio-opintojen loppuvaiheessa.

Keväällä 2022 tai sen jälkeen aloitettu ylioppilastutkinto:

Tutkintoon sisältyy viisi (5) pakollista koetta:

Kaikille pakollinen koe:

- Äidinkieli

Neljä (4) muuta valitaan vähintään kolmesta alla olevista ryhmistä

- Matematiikka
- Toinen kotimainen kieli
- Vieras kieli
- Reaaliaine
 - **1. päivä:** psykologia / biologia / historia / fysiikka / filosofia
 - **2. päivä:** uskonnot / elämäkatsomustieto / maantiede / kemia / yhteiskuntaoppi / terveystieto

Ainakin yhdessä pakollisessa kokeessa on suoritettava vaativampi A-tason koe!

Lisäksi voi suorittaa **ylimääräisiä kokeita** esim. vieraat kielet ja matematiikka tai reaaliaineita.

Äidinkielen koe

Äidinkielen koe on kaksiosainen: lukutaidon koe ja kirjoitustaidon koe. Kokeet suoritetaan eri päivinä. Kokelaan tulee osallistua samalla tutkintokerralla molempiin kokeisiin. Kokelaan äidinkielen arvosana määräytyy kokeiden painotetun yhteispistemäärän perusteella

Kielet

Toisessa kotimaisessa kielessä (=ruotsi) voi valita joko A-tason tai B-tason kokeen. Kastellin lukiossa opiskeltu ruotsin kielen oppimäärä (= keskipitkä) tähtää B-tason kokeeseen.

Vieraisissa kielissä voi valita joko pitkän eli A-tason tai lyhyen eli C-tason oppimäärän kokeen. Tason voi opiskelija valita siitä riippumatta, minkä oppimäärän on näissä aineissa lukiossa suorittanut. Vieraan kielen A-tason kokeet järjestetään samana päivänä, joten yhdellä tutkintokerralla voi kirjoittaa vain yhden pitkän vieraan kielen kokeen. Lyhyitä kieliä (B2- ja B3-kielet) voi kirjoittaa saman päivänä kaksi, jolloin koeaika on kahdeksan tuntia.

Reaali

Kussakin seuraavista aineista järjestetään oma kokeensa: psykologia, filosofia, historia, fysiikka, biologia, evankelis-luterilainen uskonto, ortodoksinen uskonto, elämäkatsomustieto, yhteiskuntaoppi, kemia, maantiede ja terveystieto.

Kokelas voi osallistua yhtenä koepäivänä vain yhden reaaliaineen kokeeseen. Siten kokelas voi suorittaa yhdellä tutkintokerralla enintään kaksi reaaliaineen koetta. Tutkinnon hajauttamalla kokelas voi halutessaan osallistua usean reaaliaineen kokeeseen.

Matematiikka

Matematiikan vaativampi eli **A-tason koe perustuu pitkän matematiikan oppimäärään** ja helpompi eli **B-tason koe lyhyeen oppimäärään**. Kokelas saa vapaasti valita kumpaan kokeeseen osallistuu huolimatta siitä minkä oppimäärän on lukiossa suorittanut. Tutkintoon saa kuitenkin kuulua vain yksi matematiikan koe.

11.2 Tutkinnon suorittaminen

Osallistumisoikeus

Ylioppilaskirjoitukset järjestetään kaksi kertaa vuodessa, syksyllä ja keväällä. Tutkinnon suorittamisen voi aloittaa keväällä tai syksyllä, ja sen voi hajauttaa enintään kolmeen peräkkäiseen tutkintokertaan.

Tutkintoon osallistuminen edellyttää, että kokelas on opiskellut vähintään kirjoitusaineen pakolliset opinnot (vieraan kielen lyhyessä oppimäärässä kolme opintojaksoa). Ylioppilastutkinnon kokeet pohjautuvat kuitenkin **pakollisiin ja valtakunnallisiin syventäviin** opintoihin.

Kokeiden uusiminen

Tutkinnon suorittanut voi uusia hylättyä koetta rajoituksetta. Tutkinnon ollessa kesken, hylätyn kokeen saa uusia kolme kertaa välittömästi seuraavina kolmena tutkintokertana.

Hyväksytyjä kokeita saa uusia rajoituksetta syksystä 2019 lähtien. Katso tarkemmat ohjeet YTL:n kotisivuilta (www.ylioppilastutkinto.fi)

Arvostelu

YO-kokeet arvostellaan seitsenportaisella asteikolla: L, E, M, C, B, A, I.

Ylioppilastutkintotodistuksen saamisen ehtona on, että kokelas saa myös lukion päättötodistuksen.

Kompensaatio

Hylätyt suoritukset on eri oppiaineissa tason mukaan jaettu neljään luokkaan, joista käytetään merkintöjä i+, i, i- ja i=. Kokelaan kustakin hyväksytystä kokeesta saamasta arvosanasta annetaan kompensatiopisteitä seuraavasti: L 7, E 6, M 5, C 4, B 3 ja A 2.

Ennen kevättä 2022 aloitetuissa tutkinnoissa kokelaan saamat kompensatiopisteet lasketaan yhteen, jolloin 12 kompensatiopistettä kompensoi hylätyn arvosanan, jos se on i+, 14 i:n, 16 i-:n ja 18 i=:n.

Keväällä 2022 tai myöhemmin aloitetuissa tutkinnoissa on vain yhdenlaista arvosanaa i. Sen kompensoiminen toimii alla olevan taulukon mukaisesti.

Arvosana	Tarvittavat kompensatiopisteet	Suorittanut neljä muuta tutkintoon vaadittavaa koetta esim.
i	10	i ja AABB i ja AAAC

Keskeytynyttä koetta ei voi kompensoida. Kompensaatio tehdään automaattisesti YTL:n puolesta. Halutessaan kokelas voi kieltää kompensaation (tällöin kokelas tekee itse ilmoituksen YTL:aan).

Ilmoittautuminen

Kevään tutkintoon ilmoittaudutaan marraskuun puolen välin jälkeen ja syksyn tutkintoon kesäkuun alussa. Tarkemmat tiedot ilmoitetaan Wilmassa ja koulun kotisivuilla. **Ilmoittautuminen on sitova!**

Ilmoittautuminen evankelisluterilaisen uskonnon, ortodoksisen uskonnon tai elämänkatsomustiedon kokeeseen ei ole sidoksissa mahdolliseen uskontokunnan tai uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyyteen.

11.3 Ylioppilaskirjoitusten koepäivät 2023–2024

Katso lisätietoja www.ylioppilastutkinto.fi

12 OHJAUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Ohjaustoiminta Kastellin lukiossa muodostaa kokonaisuuden, joka tukee opiskelijaa lukio-opintojen eri vaiheissa sekä kehittää hänen valmiuksiaan tehdä koulutusta ja elämänuraa koskevia valintoja ja ratkaisuja. Ohjaustoiminta tukee opiskelijoiden hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja toimijuutta kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Opiskelijoiden opintojen sujumista seurataan ja heidän opintojensa etenemistä tuetaan. Opiskelijoiden hyvinvointia ja opiskelua tuetaan yhteistyössä opiskelijan, huoltajien, opettajien, opinto-ohjaajan, rehtorin ja opiskeluhuoltohenkilöstön kanssa.

Kastellin lukiossa ohjaus on tavoitteellista yhteistyötä. Jokaista opiskelijaa kunnioitetaan yksilönä, jolla on oikeus ohjaukseen. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija.

Lukion ohjaustoimintaan ja sen järjestämiseen osallistuu koko koulun opettaja- ja ohjaushenkilöstö.

Ohjauksen sisällöt ja työnjako

	rehtorit	opinto-ohjaajat	ryhmäohjaaja	aineenopettaja	erityisopettaja	tuutori	koulusihteeri	lukio-kuraattori	lukio-psykologi	terveydenhoitaja
opiskelijaksi hakeutuminen	X	X				X	X			
opintoihin perehdyttäminen	X	X	X	X		X				
opintojen suunnittelu	X	X	X	X	X	X				
oppimisen tukeminen	X	X	X	X	X			X	X	
opintososiaaliset edut	X	X					X	X		
opintojen etenemisen seuranta	X	X	X	X	X					
yo-tutkinnon suunnittelu	X	X	X	X	X					
psykososiaalinen tuki	X	X	X	X	X	X		X	X	X
uran ja elämän suunnittelu		X	X	X	X			X	X	
opintojen päättövaiheen ohjaus	X	X	X							

Rehtori/apulaisrehtori

- Luo ohjauksen toimintamahdollisuudet ja tukee ohjauksen suunnittelua.
- Vastaa ohjauksen resursoinnista ja siitä, että opiskelijan oikeus riittävään henkilökohtaiseen ohjaukseen toteutuu.
- Vastaa opiskeluhuollosta ja sen koordinoinnista yhdessä opiskeluhuoltoryhmän kanssa ja huolehtii opiskeluhuoltosuunnitelman päivittämisestä vuosittain.
- Vastaa opiskeluhuoltoon liittyvästä tiedonkulusta opiskelijoille, huoltajille ja henkilökunnalle.
- Pitää opiskelijoille ja heidän huoltajilleen tiedotustilaisuudet ylioppilastutkinnosta.
- Osallistuu vanhempainiltojen suunnitteluun ja toteutukseen.
- Hyväksyy itsenäisen opiskelun anomukset ja muualla suoritetut opinnot.

Opinto-ohjaaja

- Koordinoi lukion ohjaustoimintaa.
- Tukee opiskelijaa lukio-opintojen eri vaiheissa henkilökohtaisessa tai ryhmä- ja luokkamuotoisessa opinto-ohjauksessa.
- Auttaa opiskelijaa lukio-opintojen etenemisessä, valinta- ja päätöksentekotilanteissa sekä henkilökohtaisissa elämäntilanteisiin liittyvissä kysymyksissä. Tukee opiskelijaa tunnistamaan vahvuutensa oppijana sekä käyttämään hänelle soveltuvia opiskelumenetelmiä.
- Vastaa opinto-ohjauksen pakollisista opinnoista.
- Vastaa lukion ohjaussuunnitelman päivittämisestä.
- Pitää yhteyttä opettajiin, ryhmäohjaajiin ja muuhun koulun henkilökuntaan.
- Pitää yhteyttä jatko-oppilaitosten edustajien sekä työvoima-, koulu – ja muiden viranomaisten kanssa.
- Osallistuu oman ammattialansa asiantuntijana opiskelijahuoltoryhmän toimintaan ja yhteisölliseen opiskeluhuoltoon.
- Osallistuu vanhempainiltojen suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Ryhmänohjaaja

- On oman ryhmänsä opiskelijoiden lähiohjaaja.
- Käynnistää oman ryhmänsä ryhmäytymisprosessin sekä perehdyttää opiskelijat lukion käytänteisiin ja toimintatapoihin.
- Seuraa omien opiskelijoidensa opintojen etenemistä ja valintojen toteutumista, läsnäoloa sekä puuttuu mahdollisiin ongelmiin.
- Seuraa oman ryhmänsä ylioppilastutkinnon etenemistä yhteistyössä aineenopettajien, opinto-ohjaajien ja rehtorin kanssa.
- Tiedottaa ryhmänsä opiskelijoille ajankohtaisista asioista.
- Pitää ryhmänohjaustuokioita työsuunnitelman mukaisesti
- Toimii linkkinä opiskelijan, kodin ja koulun välillä.
- Osallistuu tarvittaessa opiskelijahuoltoryhmän toimintaan.
- Osallistuu vanhempainiltojen suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Aineenopettaja

- Ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja ylioppilastutkintoon valmistautumisessa.
- Auttaa opiskelijaa kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja oppimisen valmiuksiaan sekä tukee opiskelijoiden jatko-opintovalmiuksia ja työelämäntuntemusta oman oppiaineensa osalta.
- Seuraa poissaoloja ja puuttuu niihin tarvittavin toimenpitein.
- Antaa mahdollisuuksien mukaan tukipetusta.
- Osallistuu vanhempainiltoihin oman oppiaineensa edustajana.
- Kirjaa opiskelijan PTS:in toteutuneita toimenpiteitä ja huomioita.

Aineenopettajan tehtävänä on puuttua välittömästi havaitsemiinsa ongelmiin. Mikäli aineenopettajalla herää huoli opiskelijasta, on hänen tehtävänsä ottaa huoli puheeksi nuoren kanssa. Tarvittaessa opettajalla on mahdollisuus saada konsulttiotukea opiskeluhoillon työntekijöiltä.

Erityisopettaja

- Selvittää opiskelijoiden lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksia ja auttaa löytämään niihin tukitoimia.
- Vastaa lukiläusuntojen ja pedagogisen tuen suunnitelmien kirjoittamisesta ylioppilastutkintoa ja opintojen suunnittelua varten.
- Osallistuu tukea tarvitsevien opiskelijoiden opintojen suunnitteluun.
- Tukee ja vahvistaa opiskelijan myönteistä kuvaa itsestään oppijana ja auttaa häntä tunnistamaan omaan oppimiseen vaikuttavia tekijöitä.
- Osallistuu oman ammattialansa asiantuntijana opiskelijahuoltoryhmän toimintaan ja yhteisölliseen opiskeluhooltoon.

Kastellin lukion erityisopettajana toimii **Jouko Lindberg**, puh. 050 382 7350, jouko.lindberg@ouka.fi.

Opiskelijatuutori

- Pääsääntöisesti toisen vuoden opiskelija, joka on saanut tehtävänsä koulutuksen.
- Toimii yhteistyössä opinto-ohjaajien ja ryhmänohjaajien kanssa.
- Opastaa ensimmäisen vuoden opiskelijoita lukion käytänteissä ja kurssien valinnoissa.
- Perehdyttää lukion kulttuuriin.
- Tutustuttaa opiskelijoita toisiinsa.
- Osallistuu lukion esittelytilaisuuksiin.

Pedagogisen tuen suunnitelma (PTS)

- Lukiossa opiskelijalle voidaan laatia pedagogisen tuen suunnitelma (PTS) silloin, kun hänen opiskelunsa tai elämäntilanteensa edellyttää pedagogisia järjestelyitä.
- PTS on opiskelijan henkilökohtainen asiakirja, jolla hän todentaa erityisjärjestelyjen tarpeensa. Suunnitelmassa mainitaan tarvittavat pedagogiset erityisjärjestelyt, joiden avulla opiskelijan tuen tarve otetaan huomioon oppitunneilla, koetilanteissa sekä arvioinnissa.
- Erityisopettaja, opinto-ohjaaja, lukiopsykologi, lukiokuraattori, opettaja tai kouluterveydenhuollon asiantuntija voi suositella suunnitelman tekoa ja laatia PTS:n täysi-ikäisen opiskelijan kanssa ja alle 18-vuotiaan opiskelijan kanssa yhteistyössä hänen huoltajansa kanssa. **Kun erityisjärjestelyjä anotaan ylioppilaskirjoituksiin, YTL edellyttää, että niitä on kokeiltu jo opintojen aikana ja niistä todettu olevan hyötyä opiskelijalle.**
- Opiskelija sopii periodin alussa opettajan kanssa tuesta ja järjestelyistä. **Vastuu järjestelyiden sopimisesta on aina opiskelijalla itsellään.** Tarvittaessa pedagogisen tuen suunnitelmaa päivitetään.

13 OPISKELUHUOLTO

Opiskeluhoiltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisoa tukevana yhteisollisena opiskeluhoiltona. Yhteisöllinen opiskeluhoilto kuuluu kaikille koulu yhteisön jäsenille. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhoiltoon. Tama sisaltaa yksittäiselle opiskelijalle annettavia opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoillon psykologi- ja kuraattoripalveluja ja tapauskohtaisesti jarjestettavaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoiltoa.

Opiskeluhoiltoa koordinoi ja kehittaa opiskeluhoiltoryhma, johon kuuluvat lukion rehtori, opinto-ohjaaja, terveydenhoitaja, erityisopettaja, lukiokuraattori, lukiopsykologi, opettaja- ja opiskelijajäsen sekä tarvittaessa muita konsulttoivia tahoja.

Ryhmaan voi ottaa yhteyttä, kun opiskelijalla on vaikeuksia esim. oman elämänsä hallinnassa, opiskelussa tai terveydellisissä asioissa. Yhteyttä voi ottaa nuori itse, hänen huoltajansa, opettaja tai ryhmänohjaaja.

Opettajilta toivotaan aktiivista yhteydenottoa ja riittavan ajoissa toimimista. Opiskelijahuiltoryhma kokoontuu kerran kuukaudessa ja kokoonumisajoista tiedotetaan erikseen.

Opiskeluhoilto on sekä yhteisöllistä että yksilökohtaista opiskelijoiden hyvinvointia tukevaa toimintaa. Opiskeluhoiltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisoa tukevana yhteisollisena opiskeluhoiltona, joka kuuluu kaikille oppilaitoksen toimijoille. Yhteisöllistä opiskeluhoiltotyota koordinoi Kastellin lukiossa opiskeluhoiltoryhma, johon kuuluvat lukion rehtori, opinto-ohjaajat, terveydenhoitaja, psykiatrinen sairaanhoitaja, erityisopettaja, kuraattori, psykologi sekä opettaja- ja opiskelijajäsen. Opiskeluhoiltoryhma kokoontuu kerran kuukaudessa ja kokoonumisajoista tiedotetaan erikseen.

13.1. Opiskeluhoillon palvelut

Yksilökohtaisella opiskeluhoiltolla tarkoitetaan opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoillon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksilökohtaista monialaista asiantuntijaryhmää, joka kootaan tapauskohtaisesti yhteistyössä opiskelijan ja/tai huoltajan kanssa.

Lukiokuraattorin ja -psykologin palvelut

Lukiokuraattorin ja -psykologityön keskeinen tavoite on edistaa opiskelijoiden opiskelua, tervettä kehitystä ja hyvinvointia. Opiskelijat voivat sopia yksilökohtaisia tapaamisaikoja kuraattorin tai psykologin kanssa. Tarvittaessa tehdaan yhteistyötä vanhempien, lukion henkilökunnan, muun sosiaalisen verkoston sekä viranomaistahojen kanssa.

Lukiokuraattoriin voi olla yhteydessä mm. opiskeluun, kaveri- ja perhesuhteisiin, jaksamiseen sekä elämässä tapahtuviin muutoksiin liittyvissä asioissa. Lukiokuraattorilta voi saada ohjausta myös taloudellisissa asioissa. Lukiokuraattorin työhuone on Kastellin monitoimitalossa 2. kerroksessa peruskoulun hallinnon tiloissa.

Lukiopsykologiin voi olla yhteydessä mm. oppimiseen ja opiskeluun, elämäntilanteen muutoksiin, ihmissuhteisiin tai jaksamiseen ja mielialaan liittyvissä asioissa. Lukiopsykologin työhuone on Kastellin monitoimitalossa 2. kerroksessa aikuislukion hallinnon tiloissa.

Yksilökohtainen monialainen asiantuntijaryhmä

Yksittäistä opiskelijaa koskevat asiat kasitellaan tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä, joka kirjaa asiat opiskeluhoiltokertomukseen Wilmaan. Monialaiseen asiantuntijaryhmaan voi kuulua opetushenkilöstöä, opiskeluterveydenhuollon henkilöstöä, psykologi- tai kuraattoripalveluja edustavia jäseniä sen mukaan kuin käsiteltävä asia edellyttaa. Ryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai oppilashuollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Ryhmaan voidaan nimetä asiantuntijoita jäseniksi vain opiskelijan suostumuksella tai, tarpeen niin vaatiessa, hänen huoltajansa suostumuksella.

14 LUKIO-OPISKELUN KUSTANNUKSET

Ensimmäisen ammatillisen tutkinnon tai lukion oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittaminen on opiskelijalle maksutonta, kun opiskelija on aloittanut tutkinnon suorittamisen ennen 18 vuoden ikää. Maksuttomuus koskee ensimmäisen kerran syksyllä 2021 toisen asteen opinnot aloittavia oppivelvollisia opiskelijoita. Maksuttomuus kestää enintään sen kalenterivuoden loppuun, jona opiskelija täyttää 20 vuotta.

14.1 Koulumatkatuki

Koulumatkatukea saa, jos opiskelija asuu vakituisesti Suomessa ja on päätoiminen opiskelija. Oppivelvollinen saa koulumatkatukea, jos koulumatkasi on yhteen suuntaan vähintään 7 kilometriä. Myös opiskelutarkoituksessa Suomeen tulleella vaihto-opiskelijalla on mahdollisuus saada koulumatkatukea. Kela vaatii vaihto-opiskelijalta suomalaisen henkilötunnuksen.

Koulumatkatukea haetaan lukuvuodeksi kerrallaan.

Koulumatkatukihakemus jätetään jatkossa Kelaan

Koulumatkatukea voi jatkossa hakea kätevästi verkkohakemuksella OmaKelassa (www.kela.fi/omakela). Jotta opiskelija voi hakea tuen itsenäisesti, hänellä pitää olla käytössään verkkopankkitunnukset tai mobiilivarmenne. Koulumatkatuen verkkohakemus otetaan käyttöön touko-kesäkuun vaihteessa.

Koulumatkatukilaki muuttuu 1.8.2023 alkaen, ja sen myötä koulumatkatuen hakemiseen tulee muutoksia. Tähän asti hakemukset on jätetty toisen asteen oppilaitoksiin, jotka ovat tarkistaneet hakemusten tiedot, antaneet ostotodistukset ja kirjanneet osto-oikeustiedot järjestelmiin. Jatkossa koulumatkatukihakemus jätetään suoraan Kelaan. Oppilaitosten tehtäviin kuuluu jatkossa vain yleisneuvonta koulumatkatukeen liittyvissä asioissa.

Kela julkaisee touko-kesäkuun vaihteessa koulumatkatuen verkkohakemuksen, jolla hakeminen hoituu helpoiten. Myös matkalipun ostamista varten annettu paperinen ostotodistus poistuu. Sen tilalle tulee sähköinen osto-oikeus, joka voidaan antaa heti, kun opiskelija on hakenut tukea. Opiskelija voi välittömästi hakemuksen lähettämisen jälkeen siirtyä ostamaan matkalipun lipunmyyjän verkkokaupasta. Tuen voi jatkossakin hakea myös paperilomakkeella. Silloin asiakas kuitenkin saa oikeuden lipun ostoon vasta, kun Kela on käsitellyt hakemuksen.

Opiskelijalla täytyy olla käytössään verkkopankkitunnukset tai mobiilivarmenne

Jotta opiskelija voi hakea tuen itsenäisesti OmaKelassa, hän tarvitsee omat verkkopankkitunnukset tai mobiilivarmenneen. Tunnukset täytyy hankkia omasta pankista ja varmenne oman operaattorin kautta.

Tunnukset tai varmenne on tärkeää hankkia riittävän ajoissa, jotta hakeminen onnistuu verkossa ennen uuden lukuvuoden alkua. Opiskelija ilmoittaa itse mahdolliset muutokset Kelaan Kelan lomakkeella Muutosilmoitus (KM4) ja lipunmyyjälle. Oulun joukkoliikenne tiedottaa omilla nettisivuilla mm. maksuttomuudesta aiheutuvista muutoksista koulumatkatukeen.

Koulumatka on lyhin kulkukelpoinen autoreitti kodin ja oppilaitoksen välillä. Matkaksi ei hyväksytä esim. linja-auton kulkemaa reittiä tai muuta tosiasiallista reittiä, jota opiskelija kulkee.

Kalenterikuukauden aikana pitää kertyä joko vähintään 15 matkapäivää tai 10–14 matkapäivää. 15 matkapäivää oikeuttaa opiskelijan täysimääräiseen tukeen, 10–14 matkapäivää oikeuttaa puoleen täysimääräisestä tuesta. Alle kymmenen päivän matkapäiville ei myönnetä tukea ollenkaan. Loma-aika voi vaikuttaa koulumatkatukioikeuteen (esim joului- ja tammi-kuu).

Waltti-kortti

Waltti-kortin voi ostaa Oulun joukkoliikenteeltä tai Waltti-verkkokaupasta (<https://kauppa.waltti.fi/fi/>). Palvelupisteessä varaudu todistamaan henkilöllisyytesi, Waltti-kauppa vaatii vahvan tunnistautumisen. Lukuvuoden ensimmäinen Waltti-kortti tulee ostaa jostakin seuraavista asiointipisteistä:

- Oulu10-palvelupisteestä (Saaristonkatu 8, Oulu),
- Kiimingin asiointipisteestä (Kirjastokuja 1, Kiiminki),
- Haukiputaan asiointipisteestä (Jokelantie 1, Haukipudas),
- Oulunsalon asiointipisteestä (Karhuojantie 2, Oulunsalo),
- Ylikiimingin asiointipisteestä (Harjutie 18, Ylikiiminki)
- Yli-lin asiointipisteestä (Halamsä 1, Yli-li).

Ensimmäistä ostokertaa varten ota mukaasi henkilöllisyystodistus ja 3,30 euroa korttimaksua varten. Lisälatauksia voi ladata verkkokaupasta (<https://kauppa.waltti.fi/fi/>). Kortin voi ladata myös Oulu10:ssä, busseissa käteisellä (latausmaksu 2,20 €/lipputuote), asiointipisteissä sekä Waltti-lippuja myyvissä R-kioskeissa. Koulumatka tuki ladataan kortille joka kuukausi erikseen. Lataa lukuvuoden viimeinen lippu viimeistään 14 päivää ennen viimeisen tukikuukauden loppua.

Matkahuollon kortti

Lukuvuoden 2023–2024 koulumatkatuetut liput ostetaan 18.7.2023 alkaen Matkahuollon Reitit ja Liput -sovelluksesta.

Koulumatkatuetun lipun hankkiminen Reitit ja Liput -sovelluksesta onnistuu, kunhan olet ensin hakenut verkossa Oma-Kela-palvelussa koulumatkatukea ja saanut osto-oikeuden. Lipun osto sovelluksesta edellyttää vahvaa tunnistautumista osto-oikeuden varmentamiseksi. Tämän vuoksi opiskelijan kannattaa hankkia verkkopankkitunnukset tai mobiilivarmenne hyvissä ajoin ennen lipun ostoa. Osto-oikeus tarkistetaan jokaisen lippuoston yhteydessä.

Lipun voi ostaa aikaisintaan kaksi viikkoa ennen lukukauden alkamista. Lippu tulee sovellukseen näkyville, kun osto-oikeus on myönnetty ja vahva tunnistautuminen tehty.

Lipun omavastuuosuus on 43 euroa 44 matkan lipusta ja 21,50 euroa 28 matkan lipusta. Jos olet uuden oppivelvollisuuslain mukaisesti oppivelvollinen ja siten oikeutettu maksuttomaan koulutukseen, et maksa omavastuuosuutta. Yhden lipun hinta perustuu Matkahuollon 44 matkan sarjalipun hinnastoon.

Koulumatkatuettu lippu on voimassa osto-oikeudessa määritetyllä koulumatkalla Kelan myöntämän tukikauden ajan. Koulumatkatuettua lippua ei saa ladata kahdesti yhden kuukauden aikana. Opiskelija vastaa itse siitä, että valitsee oikean lipputuotteen.

Abiturientit hakevat koulumatkatukea lukuloman alkuun asti.

14.2 Opintotuki

Opintotukeen kuuluvat

- opintoraha
- opintorahan huoltajakorotus
- opintorahan oppimateriaalilisä
- opintolainan valtiontakaus
- asumislisä.

Opintotuen asumislisää voi saada vain, jos opiskelee esimerkiksi kansanopistossa tai ulkomailla. Suomessa asuva opiskelija voi yleensä saada yleistä asumistukea.

Opintoraha

17 vuotta täyttänyt opiskelija voi saada opintorahaa.

Opintorahan määrään vaikuttavat

- minkä ikäinen olet
- miten asut
- oletko naimisissa
- onko sinulla lapsia.

Pienimmät opintorahat ovat 8–43 euroa kuukaudessa. Pientä opintorahaa voi saada 17–19-vuotias opiskelija, joka asuu vanhempansa luona. Lapsettoman opiskelijan suurin mahdollinen opintoraha on noin 279 euroa kuukaudessa.

Alle 17-vuotias voi saada

- opintorahaa, jos lapsilisä on lakkautettu
- opintorahan oppimateriaalilisää, jos opinnot eivät ole maksutonta koulutusta.

Opintorahasta menee veroa. Et kuitenkaan joudu maksamaan opintorahastasi veroa, jos sinulla ei ole muita tuloja.

Vanhempien tulot

Vanhempiesi tulot voivat vaikuttaa siihen, saatko opintotukea ja kuinka paljon sitä saat. Sijaisvanhempien tai esimerkiksi isovanhempien tulot eivät vaikuta opintotukeen. Jos vanhempasi ovat eronneet, Kela ottaa huomioon sen vanhemman tulot, jonka luona asut tai asuit viimeksi.

Lukiossa, ammatillisessa oppilaitoksessa tai opistossa opiskelevat

Jos opiskelet lukiossa, ammatillisessa oppilaitoksessa tai opistossa, vanhempiesi tulot voivat vaikuttaa opintotukeesi, jos jompikumpi seuraavista koskee sinua:

- Olet alle 18-vuotias.
- Asut vanhempasi luona.

Vanhempien tulot voivat pienentää opintotukeesi määrää, korottaa sitä tai estää kokonaan opintotuen saamisen. Jos asut itsenäisesti eli muualla kuin vanhempasi luona, vanhempiesi tulot eivät pienennä opintotukeesi, vaan voivat ainoastaan

suurentaa sitä. Vanhempien tulot vaikuttavat kuitenkin siihen, saako oppimateriaalilisää ja opintolainan valtioneuvoston.

Vanhempiesi tulot eivät vaikuta opintotukeesi, jos jokin seuraavista koskee sinua:

- Olet täyttänyt 18 vuotta ja asut itsenäisesti.
- Olet naimisissa.
- Olet alaikäisen lapsen huoltaja.

Opintorahan oppimateriaalilisä

Voit saada oppimateriaalilisää, jos kaikki seuraavat ehdot täyttyvät:

- Sinulla ei ole lapsia etkä ole naimisissa.
- Vanhempiesi tulot ovat yhteensä enintään 41 100 euroa vuodessa.
- Asut vanhempasi luona ja olet alle 20-vuotias tai asut itsenäisesti ja olet alle 18-vuotias.

Et voi kuitenkaan saada oppimateriaalilisää, jos sinulla on oikeus maksuttomaan koulutukseen.

Oppimateriaalilisää voivat saada myös 15- ja 16-vuotiaat, vaikka he eivät voi saada muuta opintorahaa. Oppimateriaalilisä on noin 52 euroa kuukaudessa.

Jos saat jo opintotukea, Kela myöntää sinulle oppimateriaalilisan automaattisesti. Sinun ei siis tarvitse hakea sitä erikseen. Jos et vielä saa mitään opintotukea mutta voit saada oppimateriaalilisää, hae opintotukea opintotukihakemuksella.

14.3 Yleinen asumistuki

Asumistuki ja asumislisä

Kela tukee opiskelijoiden asumista maksamalla yleistä asumistukea tai opintotuen asumislisää.

Yleinen asumistuki

Suomessa asuva opiskelija voi saada yleistä asumistukea. Yleistä asumistukea ei haeta opintotukihakemuksella, vaan sitä varten on oma hakemuksensa. Samaan ruokakuntaan kuuluvat hakevat asumistukea yhdessä.

Mikä on ruokakunta?

Ruokakunta tarkoittaa henkilöitä, jotka asuvat pysyvästi samassa asunnossa. Tavallisesti ruokakunta on aviopari, avopari tai perhe. Myös yksi henkilö voi olla ruokakunta. Ruokakuntaan kuuluvien henkilöiden tulot vaikuttavat asumistuen määrään. Tulot vaikuttavat eri tavalla kuin opintotuessa.

Opintotuen asumislisä

Opintotuen asumislisää voivat saada ulkomailla tai Ahvenanmaalla opiskelevat. Heidän asumislisänsä on 210 euroa kuukaudessa. Asumislisää voivat saada myös Suomessa kansanopistossa tai urheiluopistossa opiskelevat, joiden opinnot ovat maksullisia ja jotka asuvat oppilaitoksen asuntolassa. Asumislisä on noin 89 euroa kuukaudessa.

Voit saada asumislisää ja muuta opintotukea vain opiskelukuukausilta. Asumislisän saamisessa ei ole ikäraja. Vanhempien tulot eivät vaikuta asumislisään.

15 LIITTEET

Pedagogisen tuen suunnitelma (PTS)

PTS on opiskelijan henkilökohtainen asiakirja, jolla todennetaan opiskelijan oppimiseen ja opetukseen liittyvä erityisjärjestelyjen tarve.

Pedagogisen tuen tarve muodostuu, kun opiskelijalla on

- oppimisvaikeus, vamma, sairaus tai muu esim. psykososiaalinen peruste erityiselle tuelle

1. Tuen tarve huomataan koululla

A. Luki-häiriö:

- 1.vuoden opiskelijoille järjestetään luki-seula
- erityisopettaja antaa palautteen luki-seulasta
- erityisopettaja kutsuu opiskelijan tai opiskelija / huoltaja ottaa erityisopettajaan yhteyttä

•

B. Sairaus / vamma:

- opiskelija ja / tai perhe tai muut havainnot tuen tarpeesta

2. Mikäli opiskelijalla on perusteet erityisjärjestelyjen tarpeelle

- tehdään Pedagogisen tuen suunnitelma PTS
- yhteistyössä koulun yhdyshenkilö (PTS:n laatija), opiskelija ja perhe
- perusteena todettu tuen tarve (erityisopettajan luki-todistus, lääkärin diagnoosi ja lausunto, koulupsykologin tai -kuraattorin suositus tms.)

3. Opiskelija näyttää PTS:n kurssin alussa, ensimmäisen viikon aikana opettajalle ja sopii opettajan kanssa kurssin aikana käytettävistä erityisjärjestelyistä.

- Jos järjestelyitä tarvitaan arviointiviikolla, opettaja huolehtii tarvittavista erityisjärjestelyistä
- Opiskelija päättää itse, millä kursseilla hän mitään erityisjärjestelyitä käyttää.

Opiskelija sitoutuu kokeilemaan tukitoimia ja erityisjärjestelyitä sekä tekee itse parhaansa oppimisensa eteen.

4. Kurssin jälkeen opettaja kirjaa käytetyt järjestelyt alkuperäiseen PTS-lomakkeeseen. Opettaja arvioi opiskelijan kanssa, onko käytetyistä järjestelyistä ollut hyötyä. **Tätä arviointia käytetään perusteena haettaessa ylioppilastutkintolautakunnalta pistehyvitystä tai erityisjärjestelyitä, joten erityisjärjestelyjä tulee kokeilla hyvissä ajoin ennen ylioppilaskirjoituksia.**

5. Pedagogisen tuen suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa:

- opiskelija tai opettaja voi pyytää päivittämistä PTS:n laatijalta / koulun yhteyshenkilöltä,
- päivittäminen tehdään yhteistyössä kuten alkuperäinenkin PTS

6. PTS on salassa pidettävä asiakirja, joka säilytetään koulun kansliassa lukollisessa tilassa. Opiskelijalla, alaikäisen opiskelijan huoltajalla ja PTS:n laatijalla on siitä kopiot.